

TESTAMENTUL
 în an . . . 24 Cor.
 în an . . . 12 Cor.
 vântună . . . 2 Cor.
 în de Duminecă
 în an . . . 4 Cor.
 ai ru România și :
 răza . . . 10 Cor.
 aceste zi pentru Ro-
 eu și străinătate pe
 să u 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA :
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Inmormântarea episcopului Popea.

Pretutindenii unde se află români ortodocși în țara noastră, dela catedralele cele mai mari, până la micile bisericuțe de lemn ale satelor noastre umilate, pretutindenii au plâns azi clopotele spunând jaiea unei biserici întregi, unui popor întreg pentru unul din cei mai de seamă fii ai ei. Glasul lor de aramă, multicolor și uriaș tremură și se uneste în același sentiment dureros al pierderii ce toți am îndurat prin moartea lui Popea.

Și cât de curată a fost figura lui, cât de mare și de nobilă a fost inima lui Nicolae Popea, aceasta nu se va înțelege decât atunci când se va afla destinația ce Popea a dat averii sale.

Iată știrile ce primim prin telefon asupra amănuntelor înmormântării lui Nicolae Popea.

Caransebeș, orele 4 după prânz (Dela trimisul nostru special). Iată în scurt dispozițiile testamentului episcopului Nicolae Popea:

Testamentul institue consistorul diecezan ca moștenitor general. Avera totală e de 250 de mii de coroane. Veniturile iei se vor împărți astfel: Se vor da 20% pentru burse la studenți, 20% pentru meseriași, iar 10% se vor pune la dispoziția consistorului. Restul de 50% se vor adauge la capital.

Testamentul acesta a făcut impresia cea mai excelentă pretutindenii în oraș și ieste o palmă aplicată adversarilor lui Popea în frunte cu Burdea, cari nu știuseră să ridice nici o altă acuză împotriva episcopului, decât aceea că iel nu stringe averea sa pe seama bisericii sale.

Reprezentanții Academiei și al patriarhului sârbesc.

Astăzi a sosit aici dl Ioan Bianu membru al Academiei Române având dela Academie misiunea specială de-a o reprezenta la înmormântarea aceluia care a fost unul din cei mai de seamă membri ai ei.

A făcut pretutindenii o impresie excelentă faptul că P. S. Sa patriarhul Zmeianovici a trimis din Carlovit pe Prea Cuviosia Sa protosinghelul Ștefan Nicolici. P. S. Sa noul patriarh sârbesc a ordonat ca în biserică catedrală din Vârșeș, reședința de acuma

a P. S. Sale, să-să tragă clopotele în semn de dohu pentru moartea episcopului Popea.

Inmormântarea episcopului.

— Prin telefon. —

Caransebeș, 11 August. (Dela trimisul nostru special). După o priveghere ce a ținut toată noaptea, citindu se stâlpi din partea preoților înalte, dimineața la ora 9 precis a început ceremonia înmormântării.

Reședința episcopescă este îmbrăcată în dolii. Felinarele de pe străzile orașului sunt aprinse și îmbrăcate în zăbranic negru.

Încă dela 8 ore, pompierii orașului au tras un cordon dela reședința episcopescă până la biserică. Ei s'au țin ordinea și liniștea. Tot ceremonialul are un caracter de adâncă și demnă jale, după cum se cavine momentul acestuia.

La orele 9 fix, preoțimea pleacă în vuetul clopotelor dela biserică la reședința episcopescă. Aici episcopul se îmbracă în odăjdii și se celebrează un scurt prohod. Coșciugul este ridicat de către preoții îmbrăcați în odăjdii și cu greu se pornește lungul corței funebru în fruntea căruia merg diferitele corporațiuni cu steaguri lor.

Urmează după ele corurile din Lugoj și Caransebeș.

În urma coșciugului merg rudeniile mortului, frații Alexe și Victor Popea și dna Maria Penciu

Apoi urmează reprezentantul academiei dl Ioan Bianu, apoi delegații arhidiecezei Vasilie Domșa protopop, (Orăștie) Pantelimon Lucața, Victor Tordășianu asesor consistorial (Sibiu) și Dr. C. Popescu protopop (Hațeg); delegații dicezei greco-catolice a Lugojului Ioan Boros canonic, I. Nestor canonic și Gheorghe Popovici protopop, delegatul P. S. Sale nou alesului patriarh de Carlovit. Gavril Smeianovici protosinghelul Ștefan Nicolici, deputații naționali Coriolan Brediceanu și Dr. Ștefan Petrovici; dl Avram Bérlogia judecător, membru al curții de casație din Budapesta în retragere; istoricul nostru dr. Ioan Sirbu, protopopii Mihai Popovici (Orșova) Traian Opre (Virșet), Alexandru Popovici (Orăștie), Ioan Pepa (Buziaș), dnii Tima Albu și Gheorge Breban mari proprietari (Ciacova), comunitatea de avere în frunte cu președintele Constantin Burdea, vice-comitele Issekutz Aurel, protonotarul Lugojului dr. Florescu, primarul Octavian Bordan etc. etc. și vre-o două sute de preoți.

In biserică.

La orele 9 și jum. corțejul ajunge la catedrală. Coșciugul este așezat în mijlocul bisericii pe un catafal înalt. Pe coșciug să află o singură cunună superbă a Academiei Române.

Să servește liturghia de către P. S. Sa episcopul Aradului I. I. Papp, de archimandriții Vasile Mangra și Augustin Hamzea, de protosinghelii Roman Ciorogariu, Iosif Bădescu și dr. Iosif Olariu, de protopopii Andrei Ghidiu și dr. Gheorghe Popovici, protodiaconul dr. Iulian Suciu și Cornel Lazar precum și un mare număr de preoți.

Liturghia a ținut până la orele 12. La orele 12 a început prohodul. La sfârșitul prohodului s'a urcat pe amvon dr. I. Olariu rostind un panegiric străbătut de jidei naționaliste, foarte frumos ca fond și ca formă. El a scos în relief marile virtuți și calități naționale ale lui Nicolae Popea. L-a numit discipolul lui Șaguna și reîntemeietorul diecezei de Caransebeș.

Prohodul se sfârșește la orele 1¹/₂. Cântările le-a executat excelentul cor din Lugoj dirijat de maestrul Vidu.

Corțejul pornește în aceeași ordine spre cimitir. Aici în jurul groapei în fața lumii dl Ioan Bianu rostește un discurs înalțător în amintirea lui Nic. Popea. Se fac ultimele rugăciuni pe cari le rostește P. S. Sa episcopul I. Papp, emoționat la sfârșit până la lacrimi. Coșciugul e lăsat în groapă și pus pentru veșnică odihnă într'un convoiu provizoriu unde va dormi de veci Nicolae Popea nu departe de viteazul general Doda și de nemuritorul dascăl Diaconovici-Loga.

Cununile.

Foarte multe cununi de flori între cari remarc pe a Academiei, în lacrimioare și trandafiri cu inscripția: «Academia Română membrului ei episcopului Nicolae Popea», alta cu inscripția: «Consistorul diecezan bunului arhieru, al fundațiunii Gozsdu, al corpului profesoral, al societății române de lectură, din partea familiei etc. A atras atenția generală cununa bisericii din Lugoj cu o bandă tricoloră și inscripția: Biserica românească din Lugoj preavrednicului archipăstor», precum și din partea comitatului adusă de vice-comitele Issekutz cu tricolor unguuresc și inscripție unguurescă.

Iată necrologurile publicate cu prilejul morții P. S. Sale episcopului Popea. Cel dintâiu, al consistorului de Caransebeș, are următorul text:

Prea Sfințitul episcop al diecezei Caransebeșului

Nicolae Popea

membru în casa magnaților țării, membru ordinar al Academiei române, membru fondator al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, membru al Reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. din dieceza Caransebeșului, membru al Fondului de teatru, etc. etc. Impărtășit cu sfințele Taine a trecut la cele eterne Sâmbătă în 26 Iulie la orele 3^{3/4} d. a. după un morb de 2 săptămâni în al 83-lea an al vieții Sale.

Consistorul diecezan cu cea mai adâncă durere aduce aceasta la cunoștința publicului.

Rămășițele pământești ale învățacelui iubit al marelui Andrei și neobositului lucrător pe terenul literar și administrativ să vor așeza spre veșnică odihnă în cimiterul gr.-or. român din Caransebeș, Marți în 29 Iulie (11 August) a. e. a. m. celebrându-se întâi sf. Liturgie în biserica catedrală din loc.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Caransebeș, la 26 Iulie (8 Aug) 1908.

Consistorul diecezan.

Al doilea, al familiei, este următorul:

Cuprinși de nemărginită durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcutilor încetarea din viață a preaiubitului nostru frate, cumnat și unchiu

Nicolae Popea

episcopul diecezei ortodoxe române a Caransebeșului, membru al casei magnaților, membru ordinar al Academiei române, membru fondator al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, membru al Reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. din dieceza Caransebeșului membru al Fondului de teatru, etc. etc. care împărtășit fiind cu sf. taine a trecut la cele eterne Sâmbătă în 26 Iulie v. la orele 3^{3/4} d. a. în anul al 83-lea.

Rămășițele pământești ale defunctului, se vor așeza spre veșnică odihnă în cimiterul ort.-or. rom. din Caransebeș, Marți în 29 Iulie st. v. a. c. a. m.

Fie-i țărâna ușoară și memoria neuitată!

Caransebeș, în 26 Iulie v. 1908. Alexiu Popea, Victor Popea, Maria Penciu, frați și soră. Eufrosina Popea n. Pană, Reveica Popea n. Ciurcu, Maria Popea n. Secăreanu, cumnate, și numeroși nepoți și nepoate.

Preludiile crizei Toate ziarele ungu-rești aduc din nou știrea dată mai întâi de noi despre criza viitoare care se va declara la toamnă. În audiența sa la Ischl primul-ministru Wekerle a prezentat din nou, în rândul »afacerilor curente» M. Sale, proiectul de reformă electorală al ministrului Andrassy, dar M. Sa a respins din nou proiectul, stăruind ca el să fie așezat pe baza votului universal adevărat, preconizat de Kristóffy.

Din pricina asta cabinetul va ține a doua zi după 18 I. c. ziua nașterii M. Sale o conferință în care se va hotărî și iscăli demisia guvernului. Până la toamnă însă cabinetul va fi însărcinat cu gerarea afacerilor.

La toamnă noul cabinet se va constitui cu dl Fr. Kossuth în frunte, având un caracter pur kossuthist.

«Prigonirea politică în Ungaria».

(Scotus Viator «La persecution politique en Hongrie. Appel à l'opinion publique»). Sub acest titlu a apărut la Paris în traducere franceză broșura lui Scotus Viator, pseudonimul cunoscutului publicist englez Seton Watson. D-sa este un adânc cunoscător al prigonirilor politice ce nemaghiarii îndură în Ungaria și ne-a adus servicii neprețuite publicând o lungă serie de articole în marea revistă politică engleză «The Spectator».

În al său «Cuvânt înainte» anonimul traducător începe astfel:

„Dându-mi autorizația de a traduce această broșură din englezește, Scotus Viator îmi scrisese:

„Dacă există o îndoială asupra echivlentului exact al unui cuvânt corăspunzător cel mai moderat. Nici un »overstatement"! Exagerațiile sunt de prisos; faptele sunt destul de elocvente prin ele înși-le“.

Cuvintele acestea caracterizează mai bine decât orice broșură a lui Scotus Victor. El nu se abate cu nici un cuvânt dela adevăr, căci crede că faptele singure în realitatea lor spun mai mult decât orice. Urmând astfel dânsul face un mare serviciu adevărului și umanitarismului și are recunoștința,

Rane dureroase

De Dr. Gh. Ciuhandu.

II.

În niziunțele culturale, cari — tin — ne preocupă și pe noi români — ne preocupă și pe noi români — trebuie să așezăm la locul de cuvenit și împrejurarea, că contingentul de români, cari se dedică școlii, crește în ce tot mai mult.

Ce însămnă aceasta? Că începem să înțelegem tot mai mult, că soarta unui neam este determinată nu după numărul mare, nesfârșit, al brațelor vânjoase, cari au rostul în economia reală, — îndrumările senine, ce le aduce cultura; că părinții români de an, jertfe de multe zeci de milioane, creșterea odraslelor lor, în nădejde asigurări mai bune.

Privind acest fenomen — al sponcesive a contingentului studențimei — prin prisma intereselor noastre — e prea logic și prea firesc lucrul că pasionăm de direcționarea creșterii noastre încă și pentru acel moment formarea sufletească a tinerimei — mată ca mâne a lua locul bătrânilor — strarea sfințelor tradiții ale trecutului lupta pentru viitor — e o chestiune care privește pe întreg neamul nostru, și mai pe părinții tinerimei dela școli.

Tinerimea, dinpreună cu părinții, în întregitate din acel neam de obicei ruia i-se zice »neamul românesc» chestiunea, ce ne preocupă, trece peste granițele înguste ale datoriei îngrijirilor părinților, dornici de a bine asigurate familiile.

Ba, trebuie să privim chestiunea din punctul de vedere, că prin sporirea contingentului de cărturari needucați din punctul de vedere național, întreaga cauză noastră expune la incalculabile urmări reale atari elemente, înstreinate sufletește, pul și aspirațiunile neamului, vor da

FOIȚA TRIBUNELI.

La Văleni.

— Scrisoare intimă. —

25 Iulie 1908.

Dragă prietene!

Te va surprinde, că îți scriu de aici. Așteptai, poate, să-ți luminez câteva momente din singurătatea mea; așteptai, poate să mă dedic unei liniști desăvârșite pentru repararea nervilor slăbiți în val-vârtejul capitalei. Într'adevăr, nu ușor mă hotărâam să-mi părăsesc liniștea, colțișorul acesta de liniște, care dacă nu avea variații, sgomot, nici momente tulburătoare de gânduri, nu-mi ascundeă nimic din ceea ce îmi putea da. Acum însă m'am hotărât și-am urmat hotărârii mele. Știu, că n'o să mă re'ntorc cu regretul, pe care-l aveam de cele mai multe ori când executam asemenea hotărâri. Hotărârea aceasta nici nu este ca toate celelalte, căci aici mi-se promitea mai mult decât o trecere de timp sau vre-o distracție banală. Am plecat și sunt la locul dorit.

Nu știu intru cât vei dori să afli ceva din decursul drumului meu.

Ce-am văzut sunt lucruri pe cari le vedem și mai ales le cetim. Sau nu-i un lucru comun de a vedea ca într'o panoramă arderea unei case. E lucru banal și totuși nu pot să nu fi-l amintesc; eră miază-noapte și poate se găseau în aceea casă ființi nevinovate, ființi, cari de abia și-ar fi deschis ochii bucuriilor și durerilor lumesti. Poate atunci strigau ultima dată.. și noi am trecut pe lângă ei fără să le întindem o mână de ajutor. Ce aspect sfâșietor; cât de împietrită trebuie să fie inima cuiva pentru a nu simți durerea acestui moment.

Am trecut aproape, dar nu puteam să înțeleg un singur glas, nu puteam să deslușesc un singur semn al desperării, a luptei desnădăjduite din apropiere.

Trenul alergă, tot mai mult ne depărtăm de casa care avea să se prefacă în cenușe în scurt timp; doar limbi de foc mai zăream ieșind pe ferești și tăind întunerecal.

Deasupra noastră pluteau plucuri de nori; printre ei răzbătea din când în când luna...

În mintea cucerită de tristețea unui gând, să furișă pe neștiute o melodie. O murmuram încet acompaniat de uruiul roatelor și sgomotul cadențat al trenului, în timp ce pleoapele îmi acopereau tot mai mult vederea ochilor, până ce adormii..

Eră soarele de o bună svărlitură dela când trenul pufăia printre dealuri, care șurau vederii noastre tot câte unul piscăvânt domol prinse se bată îndoind în ușoare curgătoare vârfurile de brazi.

Trenul sosi la Sinaia. O lume nouă, plină, o lume a tuturor moravurilor, a libertăților în gesturi și cuvinte...

Am petrecut șapte ore aci. O iau spre din față. Ceeace-mi ieși, mai întâi în metropolia, o zidire nouă și frumoasă. Câte ure treptele la intrare, mă întâmpină un haină călugărească. Trăsăturile feței lui neau așa de cunoscute, dar nu făcui vor conduse înăuntru, înăuntru mânăstirei de fațășare modernă, cu pictura puțin corectoare cerințelor de artă românească de li spun numele din nou am fost conștate primele clase de gimnaz și eram aproape satele noastre natale. În ochii lui scântea cărire de bucurie.

— Uite unde am ajuns eu, zise el tremurând, în care par'că avea o notă de că s'a întâlnit cu mine și că trebuie să-tăinuiască un ascuns al sufletului său, inea e pe care-o vezi.

— Ești însă împăcat cu ea?

— Când n'ai încătrău trebuie să te îm

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstru de monumente și pietre de simțir.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmură și alți în Kolozsvár, Ferencz József-ut 23. Căminul și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsza-u. nr. 21.** Telefon 66. Filiale: Nagyvárad, Nagykeben, Déva și Bănapatak.

Comisia pentru examinarea conspectului și, prin raportarea doamna Elena Murgu reuniunea inv. dispune în biblioteca sa opere în 1261 volume.

Referatul comisiei de casă se arată că reuniunii să compune din 5835 coroane

Deciziunile reuniunii pentru moartea episcopului Popea.

Indu-se și peste aceste puncte de admindul prezidentului propune trimiterea unei de condolență către Ven Consistului Caransebeș din incidentul trecerii din această a P. S. Sale dlui episcop Nicolae întreaga adunare să ridice în semn de în piciare și adoptă unanim propunerea nteului.

Cu lărea generală viitoare se va ține — la ni membrului Mihai Dragoș în frunța românească Curtici. Terminul îl va ho-mitetul reuniunii în înțelegere cu frații

amul fiind isprăvit prezidentul Iosif Mol-incheiată a XVIII adunare gene-tre cele mai rodnice. Puternice trăiască primesc cuvintele pre-

decii la anul viitor la Curtici.

Rip.

Partul general

Al Central al Asociațiunii țara română și cultura popo-către adunarea generală, con-ileu, la 7 și 8 August n. 1908.

(Urmare).

Sociațiunii. Privitor la starea bi-ale a „Asociațiunii” cu sfârșitul e luăm voia a prezintă următorul

a proprie: Conform inventarului, rață a „Asociațiunii” la sfârșitul umără 5063 opere în 6678 tomuri, si 25 harte, față cu 4949 opere în 5678 broșuri și 24 harte dela 1906; prin urmare biblioteca cursul anului 1907, cu 114 opere 359 broșuri și 1 hartă. In de-eritele soctiuni biblioteca prezintă ou:

	opere in tom.	broș.	harte
logie	306	284	268
zoție	59	61	19
agogie	117	32	123
ă, literatură, artă	1640	1636	1599
ie și geografie . . .	678	1399	581
ia specială a Rom.	480	488	421
te naturale	192	442	510
matică și geometrie	42	46	24
icină și igienă . . .	265	273	148
te juridice și polit.	274	564	331
1, industrie, com. . .	284	209	330
rise	658	708	1674
periodice	67	468	—

l de cărți menite spre vnzare, ul fondului al „Asociațiunii” și e a se distribui de aici gratis, ului 1907 numără 43 publicațiuni ri și 33.670 broșuri și anume: ate despre conferința ținută în 860. Pesta, 1870. — 73 ex. à 1 cor. ivitoare la urzirea ș. Inființarea transilvane”. Sibiu, 1862. — 136

ea generală (II) a „Asociațiunii ținută la Brașov în 1862. Sibiu, ex. à 1 cor.

ea generală (IV) a „Asociațiunii ținută la Hațeg în 1864. Sibiu, ex. à 1 cor.

Societății academice române. Tom. II. 2 vol.; Analele Academiei Ro-

sect. I. Partea administrativă și om. I—XXVIII (tom. IV în 2 ex.)

II tom. II și III. Discursuri, me-

vol., din rămasul lui Iosif Vulcan;

lemiei Române (din rămasul lui ca). Ser. II sect. I. tom. III—X și XV

II tom. VII—X și XV — 17 vol.

„Asociațiunii transilvane” dia 1880.

14, 1900. — 4 ex.

7. Bardoși D., Regulamente de serviciu, partea I. și III. Sibiu 1900. — 4 ex.

8. Bergner. R., Siebenbürgnn. Eine Darstel-lung des Landes und der Leute. Leipzig, 1884 — 19 ex. à 8 cor.

9. Beu—Bologa—Borcia, Vasile Alexandri. Trei conferințe. Sibiu, 1905. — 24 ex.

10. Biblioteca populară a „Asociațiunii”. Nr.

3. Sibiu, 1902. — 598 ex. à 30 fil. Nr. 4 Si-

biiu, 1902. — 697 ex. à 20 fil. Nr. 5 Sibiu,

1903. — 707 ex. à 20 fil. Nr. 6 Sibiu 1903.

— 1013 ex. à 20 fil. Nr. 7 Sibiu. 1903.—1182

ex. à 20 fil. Nr. 8 Sibiu, 1904. — 1225 ex. à

20 fil. Nr. 9. Sibiu, 1904. — 1261 ex. à 20 fil.

Nr. 10. Sibiu, 1904. — 1048 ex. à 30 fil. Nr.

11 Sibiu, 1904. — 1146 ex. à 20 fil. Nr. 12

Sibiu, 1904. — 1295 ex. à 20 fil. Nr. 13. Si-

biiu, 1904. — 1330 ex. à 20 fil. Nr. 14. Sibiu

1904. — 1330 ex. à 20 fil. Nr. 15. Sibiu, 1904

— 1325 ex. à 20 fil. Nr. 16. Sibiu, 1904. —

745 ex. à 20 fil. Nr. 17. Sibiu, 1904. — 1146

ex. à 20 fil. Nr. 18. Sibiu 1906 (ed. II.) 2599

ex. à 10 fil. Nr. 19. Sibiu 1905. — 1505 ex.

à 20 fil. Nr. 20. Sibiu, 1905. — 1471 ex. à

20 fil. Nr. 21. Sibiu, 1905. — 1121 ex. à 20

fil. Nr. 22. Sibiu, 1906. — 1289 ex. à 30 fil.

Nr. 23. Sibiu, 1905. — 250 ex. à 20 fil. Nr.

24. Sibiu, 1906. — 632 ex. à 10 fil. Nr. 25.

Sibiu, 1906. — 1548 ex. à 40 fil. Nr. 26. Ed.

II. Sibiu 1907. — 1816 ex. à 20 fil. Nr. 27.

Sibiu, 1907. — 1963 ex. à 30 fil.

11. Biblioteca despărțământului Cluj. Nr. 4.

— 49 ex.

12. Catalogul bibliotecii „Asociațiunii tran-

silvane” de Nicolae Togan. Sibiu 1895.—281

exemplare à 1 cor.

13. Cosma M.. Modele de cusături românești.

Caetul II. Timișoara 4 ex.

14. Dăianu Dr. E.. Supplex libellus Valaco-

rum 1791. Text original și traducere. Sibiu.

1901. — 28 ex.

15. Enciclopedia româă. Volumurile I.—III.

— 174 vol.

16. Indice alfabetic al „Transilvaniei” pe an.

I—XXV. de Nic. Togan. Sibiu 1896. — 99

exemplare.

17. Iosif, N., Viierul român. Sibiu, 1906. —

47 exemplare.

18. Lăpădatu, I. I., Probleme sociale și eco-

nomice. Brașov. 1904. — 21 ex.

19. Laurian—Bălcescu, Magazin istoric pentru

Dacia. Tom. IV. (1 exemplar) și din tom. VII.,

fasc. I. (2 ex).

20. Lupaș, Dr. I., Un capitol din istoria

ziaristicii românești ardelen. Sibiu, 1906. —

73 ex.

21. Maior A. O., Biblioteca copiilor. Vol. I.

— 52 ex.

22. Maior Dr. G., Agrologia. Brașov, 1897

— 10 ex.

23. Marcu-Roșianu, Alcoolismul. Blaj, 1907

— 30 ex.

24. Meitani, G. G. Studii asupra constituțiunii

Românilor. Fasc. V. (2 ex.), VII (3 ex.), VIII

(17 ex.), IX (11 ex.) X (100 ex.) XI (100 ecs.)

și XII (90 ex.) — 323 broș.

37. Scorobețiu Tr., Biserica română Sibiu, 1906. — 271 ex.

38. Togan N., Românii din Transilvania la 1733. Conscriptia episcopului I in. Klein de Sadu. Sibiu, 1898. — 9 ex. à 60 fil.

39. „Transilvania”, organul „Asociațiunii” din 1869 (47 ex.), 1870 (33 ex.), 1871 (64 ex.), 1872 (88 ex.), 1873 (64 ex.), 1874 (96 ex.), 1875 (115 ex.), 1876 (120 ex.), 1877 (98 ex.), 1878 (117 ex.), 1882 (56 ex.), 1883 (72 ex.), 1884 (65 ex.), 1885 (253 ex.), 1886 (277 ex.), 1888 (38 ex.), 1889 (73 ex.), 1890 (88 ex.), 1891 (8 ex.), 1892 (10 ex.) 1894 (65 ex.), 1895 (19 ex.), 1896 (73 ex.), 1897 (6 ex.), 1899 (14 ex.), 1900 (9 ex.), 1901 (10 ex.), 1902 (13 ex.), 1903 (22 ex.), 1904 (55 ex.), 1905 (94 ex.), și 1906 (5 ecs.), à 10 cor.

40. Tulbure Gh., In școală. Conferințe literare. Sibiu, 1906. — 11 ecs.

41. „Țara Noastră”. Revistă populară. Sibiu, 1907. — 70 ecs.

42. Vintilă G., Manual de agricultură practică Sibiu, 1873. — 2 ecs.

43. Vulcan Ios., Dimitrie Țichindeal. Discurs de recepțiune. București, 1893. — 10 ecs.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 August n. 1908.

— Conferința partidului radical sârbesc.

Partidul radical sârbesc a ținut ieri la Carlovăț sub prezidenția deputatului Krosioevici o confe-riință. Partidul a desbătut eventualitatea că epis-copol Zmeianovici nu ar fi întărit de M. Sa.

— Arestarea propagatorilor Sârbiei mari.

Am amintit în ziarul nostru de desvăirile ce le a făcut un anumit Nastic despre mișcarea de ire-dentism a Sârbilor pentru înființarea Sârbiei mari, constătore din Serbia, Voivodina din Ungaria, o parte a Croației și Bosniei etc. In urma acestei trădări, guvernul unguresc primit arătările celor implicați. Au fost arestați doi frați ai deputatului croat Svetozar Pribicsevici: pe Adam, funcționar, care după tradare a cercat să se sinucidă, dar fără a să răni mortal, și pe profesorul de teologie, Valerin. Făcându-se perchiziție domiciliară, li-s'au confiscat hărțile!

Au mai fost arestați încă alți opt inși. Sunt acuzați a fi răspândit broșuri »trădătoare de patrie» și fotografii ale regelui Petru.

Despre deputatul Budisavlevici Bude să zice c'ar fi fugit în România.

— Introducerea calendarului gregorian

în Rusia. Se svonește că calendarul gregorian va fi introdus în Rusia. Aca-de-mia științifică din Rusia a exmis o comisiune care să pregătească introducerea calendarului gregorian.

— Cununie. Dl Dr. Enea Andrea avocat în Nocrich anunță cununia sa cu domnișoara Sep-timicia Vancea de Buteasa, fiica protopopului Vancea, care se va serba în 8 Septemvrie 1908 în Murăș-Oșorhei.

Felicitările noastre!

— Excursiuni școlare. Cu cheltuiala de 600 lei, 19 elevi ai liceului din Botoșani, sub conducerea dlui profesor St. Corbeanu, au vi-zitat în interval dela 6—22 Iulie una din cele mai frumoase regiuni locuite de români.

Trecând granița prin Burdujen, au fost. pe rând la: Suceava, Rădăuți, monastirile Putna și Sucevița, Vatra-Moldavița, Câmpulung, Iaco-beni, Kirlibaba, (Gârla Babei), Vatra Dornei, Broșteni, Bicaz, monastirea Bistrița, Piatra și Bacău.

— Caz de moarte. Elisabeta Matei născută Comaniciu a încetat din viață după lungi și grele suferințe, Sâmbătă, în 8 August anul c. în al 28 lea an a etății și al 10-lea an al feri-citei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale decedatei sau depus spre vecinică odihnă Luni în 10 August a. c. la 2 ore p. m. în cimitirul bisericii gr. or. din Veneția inferioară.

— **Programa festivităților, ce vor avea loc, la 15 și 16 August c. nou 1908 din incidentul stingerii flămurei Reuniunii române de cântări din Timișoara-Elisabetin.**

Sâmbătă, 15 August: 1. Intimpinarea corurilor ce vor sosi în seara acestei zile între orele 7—8 la gara din Iosefin (Temesvár-Józsefvárosi állomás).

2. Incartirarea membrilor corurilor sosiți în seara acestei zile.

3. La 9 ore seara serenadă nașei flămurei. După serenadă convenire socială în ospătăria dlui Iosif Hornicsek.

Duminică, 16 August: 1. Dimineața la 6 ore concentrarea corurilor sosite de Sâmbătă în ospătăria dlui I. Hornicsek.

2. Dimineața între orele 7—8 intimpinarea corurilor, cari sosesc în această zi din provință (la gara din Iosefin).

3. La 8^{1/2} ore dim. adunarea paranimfelor în locuința doamnei nașe a flămurei, de unde la 9 ore vor pleca în corpore la s. biserică.

4. La 9 ore serviciul divin al s. liturgii, la care va pontifica P. O. D. protoprezbiter Dr. Traian Putici asistat de mai mulți preoți. În decursul s. liturgii vor cânta alternativ mai multe coruri, conform conțelegerii dintre conducătorii corurilor.

5. După s. liturgie se va face litie la locul stingerii flămurei, piața crucei. Aici se va efectua stingerii solemnă a flămurei.

6. La ora 1 și jum. p. m. banchet la ospătăria «Erzsébet» (Novoiny). Prețul unei cuverte la banchet este de 4 cor.

7. Dela 4—8 ore p. m. continuarea baterii cuierelor pe flămură în grădina ospătăriei «Erzsébet» și concert de promenadă.

8. La 8 și jum. ore seara *concert festiv* cu cooperarea tuturor corurilor și reuniunilor. Programul acestui concert se va distribui seara la casă. După concert *petrecere cu dans*.

(Nota Redacției): Din considerații deosebite pentru această harnică reuniune facem o excepție reproducând această invitație deși e tipărită la o tipografie străină, dorim însă ca o societate atât de pătrunsă de sentimente românești ca cea din Timișoara-Elisabetin să-și dovedească românismul practic, *tipărind numai la tipografia românești*.

— **Aviz.** Comitetul Reuniunii române de cântări și muzică din Lugoj anunță, că concertul anunțat pe 9 August (27 Iulie v.) din cauza reposesării P. S. S. dlui Episcop diecezan Nicolae Popea, s'a amânat pe Joi 13 August st. n. (31 Iulie v.), Lugoj, în 10 August 1908. Comitetul.

— **Atentat contra unui ministru spaniol.** În momentul în care ministrul de interne din Madrid eșia de acasă pentru a se duce la minister, un funcționar de curând congediat, a aruncat asupra ministrului o bucată de moloz, răbind pe ministru la picior. Agresorul a fost arestat. Lovitura primită de ministru nu are importanță.

— **Serodiagnostics,** adică știința care cercetează sângele omenesc, a făcut progrese însemnate la congresul antropologilor germani, ținut la Frankfurt am Main, profesorul Hans Sachs a făcut o comunicare despre cercetările sale făcute împreună cu profesorul Neisser. Acesta din urmă ar fi descoperit un procedeu prin care se pot stabili deosebiri între sângele diferitelor rase. S'ar fi găsit deosebiri calitative între sângele europenilor, malaezilor și chinezilor. Serul are efectul principal asupra europenilor, la chinezi efectul e mai slab și la malaezi este și mai slab. Faptul acesta arată că sângele europenilor conține materii, care nu se află în sângele celorlalte rase.

Prin perfecționarea acestui sistem se va isbuti poate să se stabilească și deosebiri familiare și individuale.

— **Câți locuitori are imperiul britanic?** O carte albastră apărută de curând în Londra, cuprinde următoarele date asupra imperiului britanic: Numărul locuitorilor imperiului e de 378

mil. 991.000, pe o suprafață de 11 mil. 323.000 mile pătrate, fiind 35—36 locuitori pe milă pătrată. Marea Britanie are o populație de 44 mil. 104.000 locuitori, pe o suprafață de 121.391 mile p.; India 294 mil. 317.000 locuitori pe o suprafață de 1 mil. 767.000 mile pătrate (166—167). Celelalte colonii la olaltă au o suprafață de 9 mil. 445.000 mile p.; cu o populație de 49 mil. 570.000 Orașul cel mai mare și mai populat al imperiului e Londra; urmează apoi Glasgow, Calcutta, Bombay, Liverpool, Manchester, Birmingham și Madras. Acesta din urmă are 546.000 locuitori. Comerțu exterior al Angliei e de 1526 milioane lire sterline.

Felurimi.

Cum scria marele scriitor Dostoievski. În Ianuarie 1881, când a murit acela care se numea pe sine însuși „idealist incorrigibil“, Tolstoi a scris: „N'am văzut pe omul acesta niciodată și prin urmare n'am avut nici o relație cu dânsul; totuși când a murit, am înțeles că el a fost omul care a stat mai aproape de sufletul meu, omul care mi-a fost cel mai prețios și mai de lipsă“.

În ajunul morții, i-s'a citit poetului pe moarte din Evanghelie și când cel ce citea ajunse la pasajul din capitolul al treilea din Evanghelia lui Matei, unde Ioan Botezătorul refuză la început să boteze pe Iisus, poetul ascultă cu mare băgare de seamă cuvintele Domnului: „Lăsați să fie așa, căci astfel se cuvine nouă să se îndeplinească toată dreptatea“.

Dostoievski își așintă privirile asupra soției sale, care stătea lângă patul lui și zise:

— „Înțelegi că nu se poate împiedeca ceea ce trebuie să se întâmple; asta vrea să zică cumcă eu mor“.

Marele poet învățase din copilărie ce-i sărăcia și durerea și de atunci acești tovarăși nu l-au părăsit nici odată în toată viața lui.

Împrejurările neobișnute în cari lucra el se văd desușit în operele lui în cari multe părți ar fi putut fi și mai desăvârșite din punct de vedere artistic dacă poetul ar fi avut o viață nesbuiciumată și ar fi putut să lucreze în toată liniștea sufletească.

Dar Dostoievski n'a avut vreme să-și cizeleze stilul, căci îl chinuia foamea și lucrarea de pe urma căreia mănca, trebuia să fie gata repede,

Nici în anul 1860, când a trebuit să se ducă cu soția lui în străinătate, n'a izbutit să scape din ghiarale sărăciei.

— „Cum pot să scriu dacă mi-e foame, dacă trebuie să mi amanețez și hainele numai ca să pot căpăta doi taleri de cari am nevoie pentru trimiterea unei telegrame“ — scrie el unui prieten adaugă cu mare amărăciune:

„Să-mi ia dracu foamea, că nu pot să amanețez până și îmbrăcămintea nevestei mele, cu care aceasta trebuie să învăluiească și să liniștească pe copil“.

În acele zile a scris Dostoievski celebrul lui roman „Crimă și pedeapsă“.

„Și mi-se cere mai mult simț artistic“ — spune el atunci — „o poezie mai pură decum pot scrie în anumite momente. Informează te în ce împrejurări scriu...“

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Dr. Vasile Lucaciu la Beiuș.

Deputatul cercului Beiuș, părintele dr. Vasile Lucaciu și-a ținut darea de seamă în fața unui public numeros, în prevalență țărani. Vorbirea dlui Lucaciu a stârnit multă

însuflețire. Adunarea i-a votat rezoluția pentru activitatea parlamentară și a primit unanim o adresă, ce se va trimite solicitându-se sufragiu universal amănunțit urmează.

— **Darea de samă a dlui Mihali la Ileanda-mare** tele partidului naționalităților dl Mihali, și-a ținut darea de samă în Ileanda-mare. A fost însoțit de Alexandru Vaida. A luat parte la peste o mie de alegători. S'a trimis dlui Mihali o telegramă prin care se exprimă omagiile și recunoștința pe care o poartă popoarele nemaghiare.

De Mihali a vorbit despre activitatea lamentară a partidului naționalităților despre sufragiu universal. A luat parte și dl dr. Alexandru Vaida Voievod.

I-s'a votat încredere dlui dr. T. precum și întregului club parlar naționalităților. Adunarea a rugat pe deputații români să lupte pentru darea sufragiului universal.

Economie.

Budapesta, 7 Aug.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	22 50
Săcară pe Oct.	18 74
Ovăs pe Oct.	16 46
Cucuruz pe Maiu	14 52

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	22 K. 80—24
Din comitatul Albei — — — —	22 > 60—23
De Pesta — — — —	22 > 80—23
Bănățenesc — — — —	22 > 60—23
De Bacica — — — —	18 > 90—19
Săcară — — — —	15 > 50—15
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 10—15
„ de cvalitatea II.	16 > 60—16
Ovăs de „ I.	16 > 20—16
„ „ II.	15 > 20—15
Cucuruz vechiu — — — —	
„ nou — — — —	

Posta Redacției.

Văleni. Mulțămim Petrache, trimiteți tele mai concize despre cursurile de-acum.

Redactor responsabil provizor Sever
Editor proprietar George Nich

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, întocmirile moderne ale terapiei și dietitice, jumătate oră departe de Viena în regiune romantică nătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf

Cu deslușiri și prospecte stă la dispozițiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Martus

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

pâne în prețul tradării. Sau, doar, nu
unoscută buruiana tradării naționale,
că în stil mai mic? Ce se va în-
pla însă, când un proletariat intelectual,
cut în apele unei vieți sufletești străine,
va acătără în coasta cauzei noastre ro-
mânești?

Privind chestiunea, însă, și din punctul
vedere al jertfelor materiale mari, aduse
părinți pentru creșterea fiilor săi, —
în cu un motiv mai mult ca tinerimea
stră să-și facă studiile în școli românești
cât numai se poate: pentruca cheltui-
e întreținerii la școală să nu se furișeze
puzunarele gazdelor străine de neamul și
a noastră, nici să între în bugetele in-
statelor străine. Căci, cine din noi nu cu-
ste asemenea cazuri, în cari, din acest
ct de vedere, se face tocmai contrarul
rinitei, care ar fi: de a contribui, cu
cheltuieli de întreținere pe la școli, la
rirea internatelor noastre românești, sau
puțin la aceea, ca atari sume să ajungă
puzunare cutărilor familiei românești, cari
zădui mai bucuroși și mai bine tineri-
noastră școlară.

Asemenea chip s'ar realiza două lu-
ri bune: nu s'ar arunca pradă nesigu-
lei sufletele tinerimei noastre școlare
să de multe ori, din școlile elementare
ână la absolvarea universității, pe mâni
ine, iar banul plătit pentru întreținerea
școli, câștigat de român, ar ajunge iarăși,
umai în mână românească.

elce are urechi de auzit, — să audă!

fenomenul sporirii contingentului de șco-
din neamul nostru, cu aspirații mai în-
e, ne înveselește cu atât mai mult, cu
alătura de băieți, vedem că crește zil-
și numărul *fetițelor* cari cercetează școale
oraș, în nizuința spre cultură și o po-
socială mai aleasă.

la să zică: creșterea femeii române încă
pe — mai ales din punctul de vedere
meric de-ocamdată — a-și lua proporțiile

firești reclamate de spiritul timpului și de
trebuințele noastre culturale și sociale.

De sporirea contingentului școlărilor
noastre la oraș, trebuie să ne bucurăm
pentruca aceasta e în favorul înaintării
noastre culturale-sociale. Intre altele: în
chipul acesta s'ar contribui la reducerea
numărului acelor uitați de sine și de nea-
mul nostru, cari să căsătorească cu străine,
sub steamătul că »la noi nu sunt fete cre-
scute«, și nu s'ar mai întemeia căsnicii
incolore din punctul nostru de vedere ro-
mânesc și religios, în cari mai în totdea-
una se calcă în picioare sentimentele și o-
biceirile românești.

Dar mai rezultă și un alt câștig obștesc,
de ordine economică și națională, din spo-
rirea contingentului de școlărițe române la
orașe. Avem, adeca, în părțile românești
mai bogate, atâția și atâția economi, de
numai nu se rupe pământul sub bogăția
adunată prin cuminenția, sirguinta și cru-
țarea țaranului român; — iar alții, binecu-
vântați cu mai puțin belșug material, încă
au deajuns pentruca să poată a-și purta
la creștere și învățatură câte-o fetiță, două.

În chipul acesta — și mai ales dacă
preoțimea și învățătorimea noastră, și peste
tot inteligența, ar da țaranilor noștri cu
familii și bogăți sfatul creșterii fetițelor la
școală — am ajunge acolo, că multe bo-
gății țărănești, îngrămădite astăzi peste
olaltă și cari nu aduc decât cel mult câș-
tiguri materiale pentru indivizi, s'ar pune
în serciul *îmbogățirii sufletești*, la cecece
suntem avizați așa de mult ca neam, — și
s'ar mai disloca și în favorul înaintării no-
stre sociale-culturale și ar întări și situația
materială, de multe ori mult mai precară a
inteligenței noastre, decât ca să-și poată ea
face pe deplin misiunea, ce-i revine în sinul
vieții noastre publice românești.

Cine se va îndoi, deci, de trebuința, ca
din sinul neamului nostru să se ridice cât
mai multe odrasle, cari, luminate și întărite
în sufletele lor, să fie podoaba neamului
nostru și ângerii păzitori ai familiei ro-

mâne, care din ce în ce mai mult începe
a se apropia să devină, numai ea singură,
refugiul vieții și sentimentelor noastre ro-
mânești.

O sfântă datorință este prin urmare pen-
tru cărturarii noștri, cari vin în coatingere
cu poporul, dar mai ales a acelor ce tră-
iesc în mijlocul poporului, cari sunt preoții
și învățătorii noștri, să stăruiască la părinții
cu stare: să și poarte la școală fetițele, dar
să nu uite a fi cu toată precauția la *buna
alegere* a școlii.

Acestei cărturărimi i-ar mai reveni dato-
rința, de a risipi acele *prejudiții*, cari —
cum le-am aflat din informații autentice,
cerute anume — au prins teren în unele
părți tocmai ale comitatului nostru, că creș-
terea fetițelor la școală are urmări rele:
luxul, trufia și încunjurarea limbei românești
în conversație, în favorul limbei maghiare.

Vor fi la mijloc și unele plângeri juste,
în anumite cazuri singurate, cari însă pot
fi explicate ori prin lipsa de educație su-
fletească în *casa părintească*, ori prin pă-
catul cercetării *școlilor străine*, ori prin edu-
cația primită în casele *familiei străine*,
sau și prin una și prin alta; — dar e deadrep-
tul imoral să anticipi școlii românești efecte
păgubicioase, ca cele atinse.

În fața acestei învinuiri nedrepte am putea
arăta cu cifre, câte din fetițele române de
pe teritoriul acestui comitat sunt înscrise
la școli străine și date în grija familiilor
străine, prin Arad, Lipova, Timișoara, Sibiu
chiar și — nu uitați — *Fiume!*

Dacă viața românească și cinstitele obi-
ceiri strămoșești le voți în casele voastre
și în cele viitoare ale fiicelor voastre, sti-
mați părinți, — respectul și dragostea și
alpierea către aceste nu le veți planta în
sufletele fetițelor voastre cu ajutorul șco-
lilor și familiilor străine din Arad, Lipova,
Timișoara, Sibiu și din Fiume.

Ci numai prin școlile — și cu ajutorul
familiiilor — bune românești.

... dar totuși nu e adevărată credința lumii
cest trai ar fi numai pentru cei nenorociți
iața lor anterioară. La urmă ce atâta deo-
re între noi și D-voastre? Aș crede că nu e
una, dacă ochii curioși ai lumii nu ne-ar
să o simțim. Ochii acestei lumi ne scoate
vre-un colț tainuit al minții gândul celor de
ă, celor pe cari i-am părăsit pentru a nu ne
cunoaște la întâlnire.

Da, acest gând nu se poate ascunde nici-
ă de tot.

Și crezi, că vine singur acest gând?

ăsatările feții lui oglindeau o notă de no-
gie; ochii lui, blâjini lui ochi se umplură de
fioșare. Părea că în acel moment simte toată
breia de rău pentru o viață închisă în cetirea
niilor și canoanelor.

ateă el să zică mai mult decât eră spus în
teale: „și crezi, că vine singur acest gând“?
ăceste cuprindeau o muștrare, atât de aspră
trare ce și-o făcea singur pentru hotărârea
luat-o fără îndemnul cuiva, de-ași îmbracă
aina cernită de monah o tineretă, tineretă
22 de ani ce aveă.

ăvintele de despărțire i-au fost „la revedere“.
i-am continuat drumul. Înaintea mea se ri-
din brădetul des turla castelului regal; pe
ntuăfăie un steag tricolor. De desupt murmură
cristalină a Peleşului. Cântul de paseri făcea
onia deplină.

ă în bârlogul nostru“, îți vei zice. Nu, dragă
ene, nu e așa. Pe potecile noastre nu umblă
eni cari se văd pe aici: acolo nu să cir-
in franțuzește și nu se gângăvește în această
ă improprie... Asta nu vrea să însemne că
ăitat de *filiații* noștri din Pesta, nici de cei

importați din Cluj în Pesta sau de cei rămași
în Cluj, ai noștri, câți sunt, sunt și ei ignorați,
mai tânjiți și tot așa de putrezi la minte și la
trup. Li avem și noi dar nu sânt ai timpurilor
noastre, căci acești indivizi cu multe margini la
minte, pot fi strămutați, fără a se simți străini —
în sec. al XVI-lea al *cavalerismului*. Pe lângă
asta ei nici nu sunt culeși din satele mărginașe
ale Sibiului.

Îți poți închipui cum nu puteam să simt, să
sorb aproape această mareție a naturii...

Înaintea mea culmile de munți odihneau în
patul lor de nouri. Din când în când printre ei
să desvăleau colțuri de stâncă umbrită. De dea-
subtul stâncilor golașe șerpuiau cărări tainuite
de brazi.

Acolo sus aș fi vrut să ajung... Poate acei bră-
deni nu mi-se păreau așa de străini. Aveam sen-
zație ca cecece mă încunjură e tot atât de natu-
ral, cât de naturale erau satele, pe cari Po-
temkin le arătase odată Ecaterinei; Un colț de
grădină sălbatică într'un salon imens, într'un sa-
lon de baluri, de etichete, de amor fără visare
și de picanterie obscură.

Aceste sunt experiențele mele de câteva cia-
suri. Nu mă întreba mai mult. Cecace și-aș pu-
tea spune despre drumul meu dintre Sinaia și
Văleni e, că am auzit multe și-am înțeles puțin;
Ș'apoi ce aveam să înțeleg? Vre-o catastrofă sau
vre-un eveniment scris cu gros în „Adevăr“?
Alteceva nu se vorbește și nu se scrie.

Sosirea mea în Vălenii de munte a fost o
mângâiere, o satisfacere aproape pentru cele ce
mi-au fost dat să aud și să văd. Aici nu se vor-
bește și nu se scrie asemenea; aici se pregă-
tește în taină un viitor, să așteaptă acel viitor

din o muncă cinstită și lipsită de comoditatea
presentului; aici să curățește și se premenește
sufletul unui neam și neamul acesta e și nea-
mul nostru, acelor din Ardeal; aici e primit ori
cine dacă vine cu inima curată și cu dorul de
mai bine; aici oricine are de învățat ceva, chiar
și tinerii blazați pe cari îi avem aci, cari însuși
au o limbă, o dulce limbă pentru a nu o învăța
și a nu o vorbi, căroși li-se impune o cultură
pentru a nu și-o însuși, cari au un trecut pentru
a nu-l cunoaște și consulta și cari mai ales au
o țintă pentru a nu se strădui spre ea și totuși
a-și păzi cu fulgere onoarea demna lor onoare...

Aici viața e patriarhală și cinstită precum sa-
tul sau târgușorul e ferit de sgomotul tirgoșilor
și liniștit.

Am descălecat la tipografia „Neamului Româ-
nesc“. Când am trecut pe lângă casa dânsului dl
Iorga era în pridvor; printre glastrele de flori
de abia puteam zări o pălărie plecată. Scria
Un fior îmi trecu prin inimă; nu mai avem vre-o
îndoială că va fi el. O vădită bucurie avea în
față, când ridicându-se la salutul meu dovedi, că
sunt ardelean.

— Numai singur?

— Acum deodată, numai.

Îndată-mi făcu rost de locuință și dispuse: „să
îngrijești bine de d-lui“. Împreună cu un alt ar-
delean ne însoți până la calea jumătate, când am
plecat să luăm prânzul: Un adevărat părinte al
celor „înțelegători“. Un om, care când n'are
peana în mână vorbește și glumește. Ceasuri stăm
lângă un pahar de bere, seara, după cursul d-
sale fără a ne aduce aminte că trebuie golit. Me-
reu îndeamnă la excursii și dă explicația trebiu-
toare acelor. Nici prilejul pentru distracții so-

„Astra“ la Șimleu.

Vorbirea dlui Ioan P. Lazar, președintele comitetului organizator, cu care a întâmpinat comitetul și oaspeții la seara de cunoștință.

Doamnelor și Domnilor!
Prea onorați oaspeți!

Chiar acum se împlinesc 30 ani de când „Asociațiunea“ p. l. și cult. r. și-a ținut în Șimleu prima adunare generală. Pe acele timpuri abia aveam în Șimleu 2-3 familii inteligente; iar în provincă afară de preoțime, — tot e'am atâtea. N'aveam căci abia să revărsară zorile unui început mai bun pentru de a putea avea o clasă mai inteligentă care să aibă menirea a lua frânele guvernării în celea culturale și astfel a pune o bază bună și solidă pentru viitor.

Eră puțină inteligența noastră, înainte de aceasta cu 30 de ani dar acei puțini câți erau, ardeau de dorul de a lucra pentru luminarea poporului nostru țaran și umblau ca păturnicele pribege, căutându-și un cuib, un culcuș unde să se poată așeza, ca apoi să-și poată face datorința cum se cuvine față de mama națiune.

A dat Dumnezeu un gând sfânt bărbaților noștri luminați, de pe acele vremuri și au adus „Astra“ la Șimleu ca astfel să ne arate calea cea adevărată pe care trebuie să mergem. Aici vă așezați, a zis „Astra“, și de aici probați a lupta contra celui mai mare dușman al nostru în contra neștiinții... Voi să fiți paza, voi, sălăgieni, să fiți sentinela limbei românești în acest colț de țară, unde mai mult este expusă pericolului și amalgamării!

De atunci au trecut 30 ani, un timp foarte scurt acesta, o minută chiar, în viața unei națiuni. Cu toate acestea Sălagiul poate arată progrese îmbucurătoare deși mai modeste. Despre acestea D-voastre scumpii noștri oaspeți, ve-ți avea un bun prilej a vă convinge mânc și poimâne și a constata că sămânța sămânțată de „Astra“ a fost bună și că noi mergem pe calea cea bună:

Darear bunul Dumnezeu, ca prezența D-voastră, scumpi oaspeți și venirea din nou a „Astrei“ la Șimleu să fie un îndemn și mai puternic și să ne înbărbăteze tot mai mult la munca bună și folositoare națiunii, bisericii și școlii românești... În sensul acesta am scrierea a vă saluta în numele comitetului ales pentru aranjarea acestor festivități și a vă ura întreit.

Bine a-ți venit!

ciala nu ne lipsesc, am avut teatru și concert. Despre cursuri vei fi mai curios. Poate despre acele îți scriam întâi dacă n'aș simți că-mi lipsește puterea de-a face să înțelegi, în parte numai valoarea nespusă a acestor cursuri și înălțimea lor sub diferite rapoarte. Cu cine l-aș putea asemăna pe dl Iorga? Prin cuvântul său lapidar, prin caracterizarea nimeritor de scurtă asupra oamenilor și faptelor, prin scoaterea la iveală a ideii conducătoare, a sufletului unei mișcări, a unei epoci, prin concluziile sale de multă și adâncă filozofie politică și socială, prin asemănări neașteptate, prin seninătatea gândului și vioiciunea graiului său exercită o putere aproape de vrăjire asupra auditorului său.

Sunt unele momente în viața omului pe cari nu le poate uita, atunci când se ridică deasupra lutului păcătos, când ascultând sau citind pe astfel de om capătă conștiința puterii ce i-s'a dat oricărui dintre noi de a lupta. Nu voiu putea uita momentele în care maestrul nostru ajunsese cele mai înalte culmi ale avântului omenesc. Sala eră arhiplină; o parte din auditori, compus în mare număr de bacalaureați (ofițeri de rezervă) veniți pe câteva zile aici — luă loc afară de sală. Un potop de aplauze îl întâmpina pe conferențiar, care de abia putea străbate prin mulțime. Vorbiă de politica domnilor români. Din clipă în clipă entuziasmul creștea, cu avântul de oratorie al

Șimleu, 8 August.

Teatru.

Vineri seara, la orele 8, pavilionul construit anume pentru sărbările „Astrei“, eră literalmente plin. Până în 1500 persoane. Cele 10 loji sunt decorate cu țesături și cusături trimise de d-nele: Veturia Budișan (Pră), Ana Micu (Odorhei), Veronica Pap (Babța), Aloisia Bruchental (Bicaz), Lucreția Cosma n. Sima (Sig), A oisa Cocian (Domnii), Aurelia Deac (Bicaz), Livia dr. Gyúrkó (Jibou), Alexandru D. Pop (Jibou), Ana Man n. Pogăciaș (Șoimuș), — domnișoarele: Leontina Cherebețiu (Stărciu), Cornelia Maniu (Șimleu), Terica Pop de Băsești (Oarța), Elena Stanciu (Botiz).

S'a jucat „Moise Păcuraru“, piesă țărănească în 4 acte și un tablou, de dr. Dionisie Stoica.

Notez aici numai că succesul a fost la culme. Atât autorul, cât și artistul nostru de frumos viitor: dl A. P. Bănuțiu, au fost aclamați cu frenesie și chemați la rampă de repetiție ori. Aprecierea vom face într'un număr viitor.

Pânzele și decorațiile pe scenă, inscripțiile și tablourile bărbaților sălăgieni binemeritați sunt opera dlui Const. Petride, pictor academic român.

După teatru lumea și-a petrecut până târziu, ascultând doinele lui Brașoveanu.

Ziua a treia.

Sâmbătă 8 August n.

Sedința a doua.

Incepe la orele 10 în biserică. E bine cercetată. La masa prezidială cei de ieri. Dl Bârseanu propune ca sedința să-și dea expresie durerii pentru cei decedați dintre membrii „Astrei“ până de prezent, prin sculare în picioare. Secretarul citește numele lor. Se intră apoi în ordinea de zi.

Punct 1. Rapoartele comisiunilor.

Referențial comisiunii pentru cenzurarea raportului general, dl Dr. C. Popescu, propune să se primească în general. În special comisiunea are următoarele observări: a) revista „Transilvania“ să apară de 6 ori pe an, conținând tratate literare și științifice, iar partea oficială numai extrase din conclusele mai însemnate; b) să se angajeze un agronom care să stea în serviciul „Asociațiunii“ la toate acțiunile menite de a mări puterea de producție a agricultorilor noștri; c) să se publice un premiu pentru cel mai bun „Abcedar“ scris pe seama analfabeților adulți; d) propunerea dlui Fabian, profesor la liceul din Beiuș, să se dea spre studiere comitetului central; e) despărțămintele „Asociațiunii“ să se aron-

vorbitorului... Căci nu se mărginea la fapte cronologice, în constatăriile sale cuprindea atâtea momente din moravurile zilelor de azi...

Nu poate să-mi scape din vedere cursul de o deosebită importanță al dlui V. Bogrea, un curs mult gustat, tractând în legătură cu literaturile lumesti comparate chestii de pe toate terenele culturii. Într'o limbă dulceagă, mlădioasă și bogată se analizează și se critică, se definește și se cern opere, se apreciază scriitorii și curente. Multele anecdote cu cari își întreșese predarea fac foarte plăcute și atrăgătoare cursurile sale înaintea ascultătorilor în parte însemnată de gen feminin.

— În răspunsul său dat la caldă mulțumită care i-s'a adresat în seara de despărțire, pentru învățăturile frumoase și folositoare pe cari ni-le-a dat cu privire la istoria bisericii noastre și ce o mulțumită la albumul subseris de auditor, ce i-s'a întins atunci, de dl N. Dobrescu zice cam următoarele: Ceeace am făcut, am făcut la îndemnul conștiinței mele și a datorinței ce am față de neamul meu, deci nu mie, care am făcut atât de puțin, nu mie mi-se cuvine aceasta recunoștință, ci a celui astru dintre noi căruia eu sunt un simplu „satelit“.

Așa se pregătește viitorul unui neam.

Al tău prietin:

P. Iazmin.

deze după un plan alcătuit pe baza tablă activitate al singuraticelor despărțăminte ca pretutindeni să se poată desvolta o mai intensivă; pentru fiecare despărțăminte vină 25 comune; f) în despărțăminte să se trimită din centru bărbați pricepuți adm. sau altul), cari să dea îndrumările ne g) să se trimită din centru cărți, mai ales părțămintele neactive; să se înființeze în despărțăminte câte 20 de biblioteci.

Referențial comisiunii cenzurătoare mai următoarele:

a.) Creșterea numărului prelegerilor e o jurare îmbucurătoare, să se sprijinească în pe mai departe activitatea în aceasta direcție.

b.) Opera dlui Silv. Moldovan și N. „Dicționarul numirilor de localități cu ține română de pe teritoriul statului“ e o lucrare de mare preț și se reclamă ei cât mai grabnică.

c.) activitatea secțiunii literare privitoare la narea și prelucrarea materialului necesar „Biblioteca populară“ e laudabilă.

d.) Școala civilă de fete a „Asociațiunii“ lisează an de an progrese frumoase.

e.) Muzeul „Asociațiunii“ trebuie îmbogățit cu obiecte potrivite. Pentru o mai bună înțelegere a Muzeului să se angajeze, eventual un profesor mai priceput de la Sibiu, care custodele lui. Acesta să adune obiecte pentru trecutul neamului nostru.

f.) Propunerea dlui Lazar Popovici, referitor la mijloacele de popularizare a „Asociațiunii“ se dea spre studiere comitetului central.

Comisia cenzurătoare propune apoi să se primească absolut comitetului central.

Președintele, dl A. Bârseanu, pune la singuraticele chestiuni.

Se primește propunerea, ca revista „Tribuna“ să se scoată de 6 ori pe an, după ce Ungurean Timișoara, își exprimă dorința viitor revista să apară regulat, nu ca în trecut.

Broșura despre „Asociațiune“: Dl V. Bănuțiu contabil în Oradea-Mare, propune ca broșura să se scrie pe înțelegerea poporului, tot și broșurile bibliotecii populare. Dl Partenie spune că partea a doua a propunerii dlui de prisos, căci ea se cuprinde și de partea portul secțiunii literare redactat de dl G. Grațian Fronta, propune popularizarea „Asociațiunii“ prin însoțiri economice organizate în centru. Președintele îl lămurește că să se dea la obiect. Punându-se la vot propunerea dlui Babi, adunarea hotărăște ca broșura despre „Asociațiune“ să se prelucere pe înțelegerea poporului.

Propunerea referitoare la angajare unui profesor se primește fără discuție.

La chestia abecedarului pentru adulți viitor preotul N. Muntean. Propune, ca în legătură cu prelecțiunile ce se vor ține cu analfabeții să se facă și plivirea limbei. Dl V. Babi spune că de folos să se lucreze în privința aceasta una cu reuniunile învățătoarești. Se primește propunerea comisiunii, lăsându-se la chibzuială comitetului central rezolvirea potrivită a acestor chestiuni.

La propunerea referitoare la divizarea despărțămintelor vorbesc dnii: Gheorge Pop de Băneasa, Gavril Alauș inv. V. Păcșă preot, Ștefan Popovici profesor. Se primește propunerea comisiunii.

„Biblioteca populară“ stărnește o discuție. Dl Em. Ungurean propune ca comitetul să înființeze biblioteci în despărțăminte. Iși motivează clar și pe larg propunerea, răspândirea gustului de citit e cel mai bun mijloc acesta.

Dl Tăslăuanu, secr. adm. sprijinește propunerea comitetului. Mai vorbesc dnii: Babi, Păcșă preot, P. Cipău contabil și alții.

Se primește propunerea dlui Ungurean referitoare la prelegerile populare. Propunerile privitoare la prelegerile populare, școala de fete și „Asociațiunii“, se primesc fără discuție, astfel și prop. comisiunii de a se da scrierea dlui L. Popovici spre studiere comitetului central.

Toate damele se facideal de frumoase

prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adevărește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșeața feței, pleștile, petele de ficat și toate necurătențiile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László. gyógyszertár — — Makó Ujváros — —

— I borcan de cremă Ideal 1 cor. Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70

Comandele prin postă se satisfac repede și pu-

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expoziția internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea franceză și cu diploma de distincție.